

Sygn. akt II PSKP 18/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa M. F.
przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w O.
o odszkodowanie i zadośćuczynienie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 kwietnia 2021 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w E.
z dnia 11 maja 2018 r., sygn. akt IV Pa (...),

I. oddala skargę kasacyjną,

**II. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego
strony pozwanej.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w E. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 11 maja 2018 r. oddalił apelację powoda M. F. od wyroku Sądu Rejonowego w E. z 20 listopada 2017 r. oddalającego jego powództwo skierowane przeciwko Kasie

Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu w O. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za rozwiązanie stosunku pracy.

W sprawie tej ustalono, że powód w dniu 1 września 1993 r. został zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku Dyrektora Placówki Terenowej KRUS w P. Tego samego dnia powód otrzymał dokument powołania na stanowisko z powołaniem się na treść art. 68 § 2 k.p. oraz zarządzenia nr 125 Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 18 sierpnia 1993 r. W wyniku zmiany przynależności Placówki Terenowej KRUS w P. powód, który pierwotnie zatrudniony został przez Dyrektora Oddziału Regionalnego KRUS w S., stał się pracownikiem Oddziału Regionalnego KRUS w O., na tych samych warunkach pracy oraz płacy.

W dniu 2 stycznia 2017 r. powód otrzymał informację, że stosunek pracy zawarty z Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jest stosunkiem pracy na podstawie powołania - zgodnie z art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Dnia 28 czerwca 2017 r. Dyrektor Oddziału Regionalnego KRUS w O. odwołał powoda ze stanowiska Kierownika Placówki Terenowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w P.

Wobec powoda wysunięto zarzuty licznych uchybień polegających na m.in. niestosowaniu zaleceń pokontrolnych oraz braku należytej ewidencji pracy pracowników podległej mu Placówki Terenowej. Obecny Dyrektor Placówki Terenowej KRUS w P.

Powód wniósł do Sądu Rejonowego w E. pozew przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu w O., w którym domagał się ustalenia dalszego istnienia stosunku pracy na stanowisku kierownika Placówki Terenowej KRUS w P., orzeczenia o bezskuteczności oświadczenia pozwanego o rozwiązaniu stosunku pracy, ewentualnie przywrócenia do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy oraz zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia za rozwiązanie stosunku pracy, naruszającego zasadę niedyskryminacji w zatrudnieniu. Zdaniem powoda nie doszło do rozwiązania stosunku pracy ani do przekształcania stosunku pracy na podstawie umowy o pracę na stosunek o pracę na podstawie powołania, bowiem owo powołanie nastąpiło bez odpowiednich oświadczeń woli, o których mowa w art. 11 k.p. oraz

bez aktu powołania ze strony odpowiedniego organu. Ponadto, według oceny powoda, wypowiedzenie umowy o pracę, czy też odwołanie go ze stanowiska nastąpiło z przyczyn dyskryminacyjnych, tj. spowodowane było poglądami politycznymi, w szczególności przynależnością do partii politycznej. Powód był piętnastym kierownikiem Oddziału Regionalnego KRUS, któremu w ciągu półtora roku złożono oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy. Zdaniem powoda działania te ukierunkowane są na „obsadzenie” stanowisk członkami partii politycznej „P.”.

Wyrokiem z 20 listopada 2017 r. w sprawie IVP (...) Sąd Rejonowy w E. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału Regionalnego w O. kwotę 855 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Zdaniem Sądu Rejonowego żądanie powoda w świetle ustalonego stanu faktycznego oraz prawnego nie znajdowało uzasadnienia. Kluczowym zagadnieniem było rozstrzygnięcie charakteru prawnego stosunku pracy łączącego powoda z pozwaną - czy powód był zatrudniony na podstawie umowy o pracę (na czas nieokreślony), czy też na podstawie powołania, i która z tych podstaw zatrudnienia istniała w całym okresie jego zatrudnienia. W ramach tych ustaleń konieczna była także ocena czy istniała możliwość dokonania *ex lege* zmiany charakteru prawnego tego stosunku pracy z umowy o pracę na powołanie w rozumieniu art. 68 § 1 k.p.

Sąd Rejonowy przedstawił analizę historyczną ukształtowania przepisów, które określiły zasady zatrudniania pracowników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, w tym także dyrektorów Oddziałów Regionalnych ich zastępców, kierowników placówek terenowych ich zastępców oraz jednostek organizacyjnych tychże. Analiza ta stanowiła dla Sądu podstawę do stwierdzenia dopuszczalności i legalności wprowadzonych zmian, które w odniesieniu do indywidualnych stosunków pracy kręgu pracowników określonych aktualnym brzmieniem art. 60 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wprowadziły jednolitą podstawę zatrudnienia opartą o powołanie. Sąd Rejonowy wyjaśnił dodatkowo, że w technice dotychczasowej legislacji konstrukcja taka nie była żadnym *novum* i była w przeszłości stosowana przy wprowadzaniu zmian o charakterze generalnym w

danej sferze funkcjonowania zwłaszcza podmiotów szeroko rozumianej sfery publicznej. Jako przykład wskazał art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 223, poz. 1458), gdzie ustawodawca na nowo określał status prawny przede wszystkim sekretarza gminy/powiatu, ale i innych pracowników samorządowych, którzy wcześniej byli zatrudnieni na podstawie powołania. W ocenie Sądu Rejonowego powyższe rozważania zakładają, że u podstaw tworzenia prawa leżą podstawowe wartości związane z rzetelną regulacją wzajemnych praw i obowiązków adresatów tych norm, a przede wszystkim, że wprowadzenie danej regulacji nie jest podyktowane wyłącznie chęcią wykorzystania ich, jako swoistego fortelu do zmian stosunku pracy z indywidualnie oznaczoną grupą pracowników.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, powód, powołując się na fakty, które w jego ocenie miały służyć pozbyciu się określonej grupy osób tylko z tego powodu, że nie należą do danej opcji politycznej, poza powołaniem się na niekwestionowaną liczbę osób usuniętych przed nim ze stanowiska kierownika placówki terenowej Kasy, nie przedstawił na to żadnych innych dowodów. Teza ta nie została potwierdzona w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, nie zostało wykazane, że powód został odwołany ze stanowiska ze względu na to, by w to miejsce powołać nowego kierownika, legitymującego się członkostwem w konkretnej partii politycznej. Jedyna okoliczność, jaka została ustalona w toku postępowania dowodowego, to ta, że osobę powołaną na zwolnione przez powoda stanowisko, znał osobiście wicewojewoda warmińsko – mazurski, który zresztą od lat znał też powoda.

W konsekwencji powyższego Sąd Rejonowy zarzuty powoda co do naruszenia zasady nierównego traktowania w zatrudnieniu uznał za pozbawione podstaw i uznał, że skoro zatrudnienie powoda wynikało z faktu powołania, to zgodnie z treścią art. 70 § 1 i 2 k.p. mógł on zostać odwołany w każdym czasie, zaś takie odwołanie równoważne było rozwiązaniu stosunku pracy z zachowaniem okresu wypowiedzenia. Rozwiązanie stosunku pracy w tym zakresie nie wymagało wskazania przyczyny rozwiązania ani uzasadnienia.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości powód zarzucając mu naruszenie art. 70 ust. 1 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie skuteczności

odwołania ze stanowiska powoda, który nie był zatrudniony na podstawie powołania; niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię art. 3 ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników skutkującymi uznaniem, że przepis ten nie miał na celu wskazania tych stosunków pracy osób zatrudnionych na konkretnych stanowiskach, na których zatrudnienie odbywa się na podstawie powołania; pominięcie okoliczności, że działanie tego przepisu nie jest równoznaczne z powołaniem tych osób na stanowiska, połączonym z nawiązaniem stosunku pracy, ponieważ to może dopiero uczynić uprawniony, organ; naruszenie art. 68 § 1 k.p. przez uznanie, że powołanie *ex lege*, bez jednoczesnego nawiązania stosunku pracy na stanowisko określone w przepisach odrębnych, jest przedmiotem regulacji odpowiedniego działu Kodeksu pracy, zwłaszcza przepisów o odwołaniu, że w takim wypadku nie stosuje się przepisów regulujących sposób rozwiązania stosunku pracy na podstawie umowy o pracę. W konsekwencji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez przyjęcie, że rozwiązanie stosunku z powodem nastąpiło z naruszeniem prawa i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 15.348,60 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy oraz łącznie 4.000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za dyskryminację w zatrudnieniu.

Sąd Apelacyjny uznał apelację powoda za bezzasadną. W pierwszej kolejności ocenił, że postępowanie sądowe nie wykazało, aby powód był dyskryminowany ze względu na przekonania polityczne. Osoba, która została powołana na stanowisko zwolnione przez powoda ani przed powołaniem go na stanowisko kierownika Placówki Terenowej Kasy w P., ani po tym powołaniu, nie była członkiem partii politycznej, na którą wskazywał powód. Sam fakt zaliczenia powoda do kręgu osób, do których odnosi się zapis ustawy nie mógł być, bez wykazania innych, dodatkowych okoliczności, czy też określonych zachowań, traktowany jako dyskryminacja. Powód nie przedstawił w apelacji żadnej argumentacji, jak i nie wykazał, w czym upatrywał brak logiki w wywodach Sądu pierwszej instancji w kwestii dyskryminacji.

Odnosząc się do kwestii podstawy zatrudnienia powoda, Sąd drugiej instancji wskazał, że budziło wątpliwości, iż w oparciu o przepis art. 60 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, obowiązujący po zmianie

wprowadzonej przez ustawę z dnia 21 października 2016 r., powód został zatrudniony na podstawie powołania. W przepisie tym wskazano bowiem wprost, że Prezes Kasy powołuje i odwołuje kierowników komórek organizacyjnych i ich zastępców w centrali, oddziałach regionalnych i placówkach terenowych oraz dyrektorów oddziałów regionalnych i ich zastępców, kierowników placówek terenowych i ich zastępców, a pozostałych pracowników zatrudnia na podstawie umowy o pracę, chyba że odrębne przepisy wymagają zatrudnienia na podstawie powołania. Dalej w ust. 4 wskazano, że powołanie na stanowiska, o których mowa w ust. 1 oraz art. 59 ust. 4, jest równoznaczne z nawiązaniem stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy. Ponieważ powód był kierownikiem Placówki Terenowej KRUS, tym samym zmiana wprowadzona przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 października 2016 r. objęła także powoda. Powód w dniu 2 stycznia 2017 r. otrzymał informację, że stosunek pracy zawarty z Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jest stosunkiem pracy na podstawie powołania. Z powyższego wynika, że stosunek pracy powoda w chwili jego rozwiązania był stosunkiem z powołania i tym samym ziszczył się warunek zawarty w art. 68 § 1 k.p., zgodnie z którym stosunek pracy nawiązuje się na podstawie powołania w przypadkach określonych w odrębnych przepisach.

Dalej Sąd drugiej instancji wskazał, że zgodnie z art. 70 § 1-2 k.p. pracownik zatrudniony na podstawie powołania może być w każdym czasie - niezwłocznie lub w określonym terminie - odwołany ze stanowiska przez organ który go powołał. Odwołanie powinno być dokonane na piśmie i jest ono równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę, co powoduje ustanie stosunku pracy z upływem okresu wypowiedzenia biegnącego według ogólnych zasad od dnia odwołania, a pracownik zatrudniony na podstawie powołania nie może skutecznie kwestionować odwołania ze stanowiska równoznacznego z wypowiedzeniem umowy o pracę, ze względu na brak uzasadnionej przyczyny. Tym samym uznał zarzuty apelacyjne powoda za polemikę z ustalonym przez Sąd pierwszej instancji stanem faktycznym i oddalił apelację.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1/ art. 9 ust. 2

ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 50) lub art. 3 ustawy z dnia 21 października 2016 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 2043) polegające na błędnej wykładni skutkującej przyjęciem, że zmieniała się materialna podstawa zatrudnienia powoda (na powołanie), gdy tymczasem zmieniała się tylko podstawa zatrudnienia osoby na stanowisku, które powód zajmował; 2/ art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 266 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym od stycznia 2017 r. przez jego niezastosowanie; 3/ art. 70 § 1 k.p. przez niezastosowanie i pominięcie części przepisu o podmiocie uprawnionym do odwołania - powinien być to organ, który pracownika powołał; 4/ art. 68² k.p. przez niezastosowanie i uznanie, że powołanie nastąpiło choć powinno być dokonane na piśmie, a w sprawie nie istnieje pisemny akt powołania oraz przez błędną wykładnię, niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że informacja o wejściu w życie powszechnie obowiązującego aktu prawnego (ustawy) z postanowieniem o zmianie podstawy nawiązania stosunków pracy jest równoważna z pisemnym aktem powołania; 5/ art. 11 k.p. przez niezastosowanie - ponieważ w sprawie nie występuje zgodne oświadczenie woli powoda i jego pracodawcy w odniesieniu do nawiązania stosunku pracy na podstawie powołania, to nie można przyjąć, że do powołania doszło; 6/ art. 30 § 1 pkt 2 i § 4 k.p. przez niezastosowanie - skoro rozwiązanie stosunku pracy nie miało charakteru odwołania, to powinno odbyć się w trybie wypowiedzenia umowy o pracę na czas nieokreślony i z podaniem przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie; 7/ art. 56 § 1 k.p. przez niezastosowanie skutkującym nieprzyznaniem odszkodowania za wypowiedzenie dokonane z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów w tym trybie; 8/ art. 18^{3a} k.p. przez błędną wykładnię, niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że o dyskryminacji w zatrudnieniu można mówić wówczas, gdyby powód lub jego następca na stanowisku należał do partii politycznej, podczas gdy w zakres tego pojęcia wchodzi także polityczna wymiana kadr; 9/ art. 18^{3d} k.p. „w powiązaniu z naruszeniem art. 18” przez niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy z ustaleń faktycznych wynika, iż zachodziła określona w nim przesłanka, 10/ art. 2, 24, 30 i 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez niezastosowanie do oceny

bezprawnego działania pracodawcy w kontekście zasadności zadośćuczynienia za dyskryminację w zatrudnieniu i w świetle zasady zaufania obywatela do państwa, zasady ochrony pracy, zasady poszanowania godności człowieka i równego dostępu do służby publicznej.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy z orzeczeniem co do kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o jej oddalenie w całości jako oczywiście niezasadnej oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na uwzględnienie i w związku z tym należało ją oddalić.

W pierwszej kolejności przy rozpatrywaniu niniejszej sprawy należy odnieść się do wykładni historycznej, a co za tym idzie możliwości oraz dopuszczalności zmiany przez ustawodawcę podstaw zatrudnienia w ramach określonych stosunków pracy. W tym względzie warto zwrócić uwagę na stanowisko Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w wyroku z 13 marca 2000 r. wydanego w sprawie K. 1/99, zgodnie z którym, konieczne wydaje się także zwrócenie uwagi na to, że przepisy obowiązującej konstytucji oraz innych ustaw nie gwarantują nienaruszalności zatrudnienia. Konstytucja zwraca jedynie uwagę (art. 65 ust. 1), że swobodę zatrudnienia i miejsca pracy mogą ograniczać jedynie ustawy. Ze względu na potrzebę zmian strukturalnych w Polsce (w tym wypadku zmian ustroju administracji publicznej) uzasadnione może być ograniczenie praw jednostki, w tym też trwałości stosunku pracy, ze względu na interes publiczny czy dobro wspólne. Ochrona praw nabytych nie może iść tak daleko aby uniemożliwiała zasadniczą reformę polskiego systemu prawnego, w tym systemu norm regulujących

funkcjonowanie organów administracji publicznej. Reforma ustroju państwa, w tym ustroju administracji publicznej, dotyczy samych fundamentów ładu publicznego w państwie. W takim przypadku istnieją wystarczająco silne argumenty przemawiających za odstąpieniem od zasady stabilności i pewności prawa. Zmiana warunków społecznych lub gospodarczych może wymagać zmian regulacji prawnych, w tym również zmian, które dotyczą nawiązywania i rozwiązywania stosunków pracy. Z powyższego wywodu można wysnuć wniosek, że zdaniem Trybunału Konstytucyjnego możliwa jest ingerencja ustawodawcy w zakresie modyfikacji stosunków pracy w sytuacji uzasadnionej potrzebą reform ustroju administracji publicznej. Wypada w tym miejscu przypomnieć, że poczynawszy od 2016 roku obserwuje się dokonywanie przez władzę ustawodawczą reform ustroju administracji publicznej w istotnym zakresie. Poza reformami rolniczej administracji ubezpieczeniowej można w tym zakresie wymienić chociażby reformy związane z agencjami rolnymi, czy administracją skarbową, podatkową i celną oraz inspekcji, które sfinalizowano. W orzecznictwie Sądu Najwyższego także można natrafić na orzeczenia związane z możliwością dopuszczalności zmiany podstaw zatrudnienia, chociażby na przykładzie wyroku z 24 listopada 1975 r. wydanego w sprawie I PZ 45/75 w odniesieniu do sytuacji objętych regulacjami ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks pracy. W ocenie Sądu Najwyższego, niezależnie bowiem od tego, w jaki sposób nawiązany został z pracownikiem stosunek pracy, to z woli ustawodawcy z dniem wejścia w życie Kodeksu pracy, stosunek ten z tym dniem uległ przekształceniu na stosunek pracy na podstawie powołania. Przekształcenie w tym względzie obejmowało stosunki pracy pracowników zajmujących kierownicze stanowiska w rozumieniu art. 68 Kodeksu pracy i wskazane w rozporządzeniu wykonawczym z 20 listopada 1974 r. w sprawie określenia stanowisk kierowniczych, na których zatrudnia się pracowników na podstawie powołania (Dz.U. z 1974 r. Nr 45, poz. 268). Możliwość modyfikacji stosunków pracy potwierdza również doktryna, twierdząc, że modyfikacje w zakresie stosunku pracy osób pełniących funkcje publiczne mogą być uzasadnione w warunkach szerszej reformy administracji publicznej, a ponadto ustawodawca powinien zapewnić pracownikom, których treść stosunku pracy ulega zmianom, czas na dostosowanie się do nowej sytuacji (P. Litwiniuk, M. Wiącek,

Przekształcenie podstawy prawnej zatrudniania dyrektorów w państwowych agencjach rolnych w świetle wybranych zasad konstytucyjnych, St.lur.Agraria.2016.14.315).

Przechodząc natomiast do analizy przepisów związanych z regulacjami dotyczącymi stosunków pracy w niniejszej sprawie, najpierw należy odnieść się do art. 3 ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społeczny rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 2043) i art. 9 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 50). W tym względzie można zgodzić się z systematyką zaprezentowaną w uzasadnieniu skarżonego wyroku, a pochodzącą z orzeczenia Sądu Najwyższego z 6 maja 2009 r. w sprawie II PK 95/09, LEX nr 533091), w którym wskazano, że termin „powołanie” występuje w prawie polskim w dwóch znaczeniach, czyli jako powierzenie określonej osobie stanowiska lub funkcji, które nie powoduje nawiązania z tą osobą stosunku pracy oraz jako jednostronna czynność prawna, stanowiąca podstawę stosunku pracy na określonym stanowisku z osobą, która wyraziła na to zgodę. Zgodnie z art. 3 ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społeczny rolników, stosunki pracy pracowników zatrudnionych w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na stanowiskach zastępców kierowników komórek organizacyjnych w centrali, oddziałach regionalnych i placówkach terenowych oraz dyrektorów oddziałów regionalnych i ich zastępców, kierowników placówek terenowych i ich zastępców, o których mowa w art. 60 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stają się stosunkami pracy na podstawie powołania w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2016 r., poz. 1666). Natomiast stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw, stosunki pracy pracowników zatrudnionych w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na stanowiskach, o których mowa w m.in. art. 60 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 266) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stają się stosunkami pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2014 r., poz. 1502, z późn. zm.). Według art. 60 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, Prezes Kasy powołuje i odwołuje kierowników komórek

organizacyjnych i ich zastępców w centrali, oddziałach regionalnych i placówkach terenowych oraz dyrektorów oddziałów regionalnych i ich zastępców, kierowników placówek terenowych i ich zastępców, a pozostałych pracowników zatrudnia na podstawie umowy o pracę, chyba że odrębne przepisy wymagają zatrudnienia na podstawie powołania. Przy wykonywaniu czynności służbowych pracownicy Kasy korzystają z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom państwowym. Do pracowników Kasy stosuje się przepisy o pracownikach urzędów państwowych, z wyjątkiem przepisów dotyczących praw i obowiązków urzędników państwowych mianowanych. Powołanie na stanowiska, o których mowa w ust. 1 oraz art. 59 ust. 4, jest równoznaczne z nawiązaniem stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2020 r., poz. 1320). Należy przy tym zwrócić uwagę, że przepis art. 68 Kodeksu pracy dopuszcza nawiązanie stosunku pracy na podstawie powołania, także poza Kodeksem pracy, a więc w przypadkach określonych w odrębnych przepisach. W tym zakresie mogą to być m.in. przepisy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przepisy kodeksowe o stosunku pracy, ani tym bardziej przepisy Konstytucji nie wskazują konkretnych kategorii zatrudnienia określonych osób na podstawie określonej więzi pracowniczej w postaci konkretnego stosunku pracy na konkretnych stanowiskach pracy. Z postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 22 marca 2016 r. w sprawie SK 6/15 wynika, że Konstytucja nie reguluje sposobów nawiązywania stosunku pracy, pozostawiając te kwestie do unormowania na poziomie ustaw. Trybunał Konstytucyjny wskazuje nawet na dopuszczalność modyfikacji przepisów w sprawach dotyczących stosunków pracy nie tylko z uwagi na potrzebę realizacji reform ustrojowych administracji publicznej, a chociażby z uwagi na zmiany na rynku pracy oraz zmiany otoczenia prawnego (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2 grudnia 2008 r. w sprawie P 48/07, OTK-A 2008, nr 10, poz. 173).

W rozpoznawanej sprawie trzeba podkreślić, że na mocy przywołanych wyżej, a dotąd nie zakwestionowanych przez Trybunał Konstytucyjny przepisów obowiązującego prawa doszło do przekształcenia podstawy zatrudnienia powoda z dotychczas istniejącej umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony oraz dotychczasowego powołania na odtąd istniejące nowo powstałe powołanie z mocy

prawa, tj. zrealizowane na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Niewątpliwie przekształcenie podstawy zatrudnienia doprowadziło do zachwiania poprzedniej umownej relacji stron. Jednakże na wprowadzoną przez ustawodawcę modyfikację stosunku pracy nie miał wpływu ani powód, ani też strona pozwana. Potencjalnie w przedmiocie zatrudnienia na nowej podstawie stosunek pracy powoda został objęty mniejszą ochroną przed ewentualnym zakończeniem zatrudnienia. Należy jednakże zwrócić uwagę na uchwałę w tym względzie całego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 27 czerwca 1985 r. w sprawie III PZP 10/85, w której stwierdzono, że nie ma nienaruszalności zatrudnienia i również umowa o pracę na czas nieokreślony może ulec rozwiązaniu za wypowiedzeniem. Ochrona zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony nie jest nieograniczona. Ponadto, trzeba zauważyć, że w płaszczyźnie tzw. państwowych stosunków pracy, w której administracja wykonuje zadania wyłącznie dla państwa, dla urzeczywistnienia funkcjonalności tej płaszczyzny działania państwa, może zostać przyjęte uniwersalistyczne i kompleksowe podejście przez ustawodawcę do kwestii związanych z zatrudnieniem. Jeśli ustawodawca dokonał przekształcenia podstawy zatrudnienia *ex lege* na powołanie rozumiane przez pryzmat w tym zakresie przepisów Kodeksu pracy, to pracownikowi umniejszono część dotychczasowego uprawnienia, czyli ochronę przed dowolnym wypowiedzeniem i zakończeniem zatrudnienia, a w rezultacie możliwość skutecznego dochodzenia wnioskowanych roszczeń. W omawianym zakresie nie można również zapewnić minimalnej ochrony, o której orzeczono w uchwale Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2018 r. w sprawie III PZP 3/17, gdyż powód został odwołany po wejściu w życie ustawy z 22 grudnia 2015 r. i po upływie okresu równoważnego okresowi wypowiedzenia z art. 36 § 1 k.p. Ponadto, mimo, że nie jest to wymagane przy odwołaniu, ubocznie stwierdzić należy, iż placówka terenowa w P., którą powód kierował, pod względem wyników pracy zajmowała 15 miejsce na 16 placówek terenowych podległych Oddziałowi Regionalnemu w O., a nadto, powód ze względu na stwierdzone kontrolą nieprawidłowości nie otrzymał nagród motywacyjnych.

Dodatkowo stwierdzić trzeba, że w sprawie brak jest, poza dywagacjami natury teoretycznej jakichkolwiek argumentów świadczących o dyskryminacji

powoda z przyczyn natury politycznej. Nie można bowiem twierdzić o takiej dyskryminacji w oderwaniu od faktu braku jakiegokolwiek przynależności partyjnej powoda lub jego następcy.

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono jak w sentencji.